

Alfred Nobel
University

**ТРАНСФОРМАЦІЯ
ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ ТА ІНСТИТУТІВ
У НОВИХ ГЕОСТРАТЕГІЧНИХ РЕАЛІЯХ**

**XI Міжнародна науково-практична
конференція молодих вчених і студентів**

**TRANSFORMATION
OF ECONOMIC SYSTEMS AND INSTITUTIONS
IN THE NEW GEOSTRATEGIC REALITIES**

**Proceedings of 40th International
Scientific and Practical Conference
for Young Scientists and Students**

Том 2

**20-21 квітня 2026 р.
April 20-21, 2026**

ANU
Alfred Nobel
University

duan.edu.ua

**ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ
СИСТЕМ ТА ІНСТИТУТІВ У НОВИХ
ГЕОСТРАТЕГІЧНИХ РЕАЛІЯХ**

**TRANSFORMATION OF ECONOMIC
SYSTEMS AND INSTITUTIONS IN THE NEW
GEOSTRATEGIC REALITIES**

*Матеріали XL Міжнародної науково-практичної
конференції молодих вчених і студентів*

*Proceedings of 40th International Scientific and Practical
Conference of Young Scientists and Students*

Том 2

Електронне видання

*20-21 квітня 2026 р.
April 20-21, 2026*

Дніпро
2026

УДК 339.92

Т 65

Організаційний комітет:

- В. Соколова, PhD з державного управління, проректор з наукової та міжнародної роботи Університету імені Альфреда Нобеля – голова*
- С. Феодулова, д.е.н., професор, зав. кафедри глобальної економіки Університету імені Альфреда Нобеля – заступник голови*
- С. Геращенко, к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»*
- О. Задоя, к.е.н., доцент кафедри глобальної економіки Університету імені Альфреда Нобеля*
- Р. Ключник, к.пол. н., доцент кафедри глобальної економіки Університету імені Альфреда Нобеля*
- Е. Лимонова, к.е.н., доцент кафедри глобальної економіки Університету імені Альфреда Нобеля*
- А. Магдич, к.е.н., доцент кафедри глобальної економіки Університету імені Альфреда Нобеля*
- В. Матей, к.е.н., доцент кафедри міжнародних фінансів Київського національного університету імені Тараса Шевченка*
- Л. Буря, методист кафедри глобальної економіки Університету імені Альфреда Нобеля – технічний секретар*

Науковий комітет:

- А. Задоя, д.е.н., професор кафедри глобальної економіки Університету імені Альфреда Нобеля – голова*
- С. Кузьмів, д.е.н., професор кафедри глобальної економіки Університету імені Альфреда Нобеля – заступник голови*
- Анураг Газаріка, PhD, старший викладач та академічний радник Глобального міжконфесійного університету (США)*
- Р. Джабраїлов, д.ю.н., професор, заступник директора з наукової роботи Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України»*
- Ю. Петруня, д.е.н., професор кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності Університету митної справи та фінансів*
- В. Осецький, д.е.н., професор кафедри економічної теорії, макро- і мікроекономіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка*
- А. Філіпенко, д.е.н., професор, Президент Всеукраїнської асоціації економістів міжнародників*
- Богуслав Шлюсарчик, д.е.н., професор, доктор економічних наук, професор, Карпатський державний коледж у Кросно (Польща)*
- Фан Мінь Дук, PhD, доцент, відділ міжнародного співробітництва Академії журналістики та комунікацій (В'єтнам)*

Трансформація економічних систем та інститутів у нових геостратегічних реаліях: Матеріали XL Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і студентів, Дніпро, 20-21 квітня 2026 р. [Електронне видання]. У 2-х томах. Том 2. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2026. 216 с.

ISBN 978-966-434-628-0

Збірник містить матеріали доповідей учасників XL Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів «Трансформація економічних систем та інститутів у нових геостратегічних реаліях». У ньому представлено наукові підходи дослідників з України, Великої Британії, Польщі, Чехії, В'єтнаму та інших країн до оцінки сучасних процесів глобалізації та розвитку інтеграційних тенденцій у світовій економіці. Значну увагу приділено трансформації економічних систем і інституцій, питанню підвищення рівня конкурентоспроможності країн ЄС, а також змінам у європейській безпековій архітектурі під впливом нових геостратегічних викликів. Особливо розглянуто вплив російської агресії проти України на національні та глобальні економічні процеси. Матеріали подано в авторській редакції; висловлені позиції можуть не збігатися з точкою зору організаційного комітету конференції.

Відповідальний за випуск: С.О. Федулова, доктор економічних наук, професор,
зав. кафедри глобальної економіки.

**Співфінансується
Європейським Союзом**

«Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them».

«Фінансується Європейським Союзом. Проте висловлені погляди та думки належать лише автору(ам) і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейського виконавчого агентства з питань освіти та культури. Ні Європейський Союз, ні грантодавець не можуть нести за них відповідальність».

© Університет імені Альфреда Нобеля,
оформлення, 2026

ISBN 978-966-434-628-0

ЗМІСТ

Матеріали круглого столу «Нова архітектура європейської безпеки у сучасних геостратегічних реаліях»

Доповіді

<i>Drobotun V. Využití nátlakových nástrojů v bipolárním úspořádaní: případ USA vůči Rusku a Ukrajině.....</i>	7
<i>Veretilnyk O. Strategia gospodarcza Afganistanu (2021–2026) a konflikty zbrojne w Iranie i Pakistanie.....</i>	17
<i>Vizničenko S. Сучасні підходи до формування бізнес-моделей підприємства в умовах цифрової економіки.....</i>	24
<i>Калужна Ю. Ормузька протока в системі геополітичних шоків: виклики для стратегічної автономії ЄС та трансформація світового енергоринку.....</i>	32
<i>Ключник Р. Міжнародна економічна та політична безпека в умовах невизначеності.....</i>	46
<i>Новоселя А. Вплив соціальних мереж на розвиток бізнесу.....</i>	52
<i>Носова Н. Інтеграція України до ЄС як можливість сталого розвитку вітчизняного агровиробництва.....</i>	58
<i>Петрова В. Інформаційна війна як частина сучасних конфліктів.....</i>	62
<i>Ричагова В. Феномен штучного інтелекту: особливості поширення та функціонування.....</i>	70
<i>Сахно Т., Пасенко В. Глобальні ризики як детермінанти стратегічного планування та стійкості бізнесу в умовах глобальної нестабільності... </i>	77
<i>Турчина І. Трансформація методології факторного аналізу прибутку підприємств в умовах воєнної дестабілізації та релокації.....</i>	82
<i>Фесун А. Стратегії Soft Power у зовнішній політиці провідних держав світу.....</i>	85

Тези доповідей

<i>Ivanova R. The role of international financial organizations in the transformation of Ukraine's economic institutions under new geostrategic realities.....</i>	93
<i>Korohodova O. International product life cycle management based on industry 4.0-5.0 and circular economy</i>	95

<i>Kraus K., Kraus N. Evolutionary processes of industries 4.0 and 5.0 on the way to the emergence of industry 6.0.....</i>	99
<i>Баранов Г. Глобалізація та глобальні проблеми сучасності.....</i>	101
<i>Березюк-Рибак І. Розвиток аграрного виробництва як платформа взаємодії України та ЄС.....</i>	104
<i>Брюховецька Н. Ціннісні орієнтири використання людських ресурсів і формування людського капіталу в умовах міжнародної інтеграції.....</i>	114
<i>Булєєв І. Еволюція підприємств та формування адаптивних бізнес-структур в умовах інтернаціоналізації виробництва.....</i>	117
<i>Воронова А., Смирнова Т. Напрями післявоєнної реконструкції України.....</i>	122
<i>Громова О. Комунікаційний менеджмент як інструмент підвищення довіри до українських підприємств на міжнародному ринку у контексті післявоєнної трансформації економіки України.....</i>	126
<i>Захарова О. Ключові пріоритети розвитку української освіти для інтеграції в європейський простір.....</i>	128
<i>Захарова О., Юрко І. Роль інтелектуального капіталу в інноваційному розвитку підприємства в повоєнний період.....</i>	131
<i>Касьянова Н. Цифровізація як трансформаційний чинник міжнародної торгівлі послугами.....</i>	134
<i>Ковера С., Загоруйко С. Адаптивне управління виробничим потенціалом промислового підприємства в умовах воєнно-повоєнної трансформації та євроінтеграції.....</i>	138
<i>Копілева-Ромащенко У., Глуценко Я., Корогодова О. Політико-правове середовище Франції як фактор трансформації міжнародних економічних відносин.....</i>	142
<i>Кудин М. Роль безготівкової економіки у повоєнному відновленні України.....</i>	149
<i>Манолова К. Умови забезпечення стійкості підприємств в умовах кризових явищ.....</i>	151
<i>Марцішевський Б. Перспектива розвитку зеленої економіки в Україні в контексті європейської інтеграції.....</i>	155
<i>Марцішевський Б. Розвиток екоіндустріальних парків як драйвер повоєнного відновлення економіки України.....</i>	159
<i>Марченко О. Глобалізація сучасного світу: перспективи та суперечності.....</i>	164
<i>Масляєва О. Вплив зовнішньоекономічної діяльності України на економіку європейських країн: експорт зерна під час війни.....</i>	167
<i>Онїкієнко Н. Менеджмент у міжнародному економічному співробітництві: формування стратегій ефективної інтеграції підприємств на глобальних ринках.....</i>	170

<i>Осецький В.</i> Євроінтеграційний вектор модернізації української освіти.....	173
<i>Пархоменко В.</i> Трансформація ризиків зовнішньоекономічної діяльності в умовах гео економічної фрагментації.....	176
<i>Пітенко О.</i> Нова архітектура стійкості: Напрямки післявоєнної трансформації економіки України та світу.....	179
<i>Ружинська Н.</i> Конкурентна політка як інструмент покращення функціонування на ринку підприємств-надавачів житлово-комунальних послуг у післявоєнний період.....	182
<i>Рябокоть Н.</i> Креативність у нових геостратегічних реаліях: виклики та можливості для економічної трансформації України.....	185
<i>Саленко Ю.</i> Сучасний політичний дискурс та його особливості.....	188
<i>Сахно А.</i> Штучний інтелект та його вплив на бізнес-процеси.....	191
<i>Свидрук І., Турянський Ю.</i> Організація як об'єкт менеджменту в умовах сучасного управління.....	193
<i>Скрипник Н.</i> Стратегічні імперативи та інституційні детермінанти післявоєнної трансформації сектору малого та середнього підприємництва України.....	196
<i>Скрипник Н., Черваньов А.</i> Енергетичний перехід та його вплив на світовий ринок ресурсів.....	199
<i>Смутчак З.</i> Дефіцит трудових ресурсів як стратегічний виклик повоєнної відбудови України.....	203
<i>Титаренко Л.</i> Міжнародна економічна підтримка України в умовах повномасштабної війни з РФ.....	206
<i>Чаус І.</i> Основні напрямки післявоєнної трансформації економіки України та світу.....	208
<i>Черномаз П.</i> Соціальна відповідальність бізнесу як важливий чинник інтеграції української інфраструктури якості до вимог ЄС.....	213

Т. Сахно,
доктор філософії,
Черкаський державний технологічний університет,
м. Черкаси (Україна)
В. Пасенко,
кандидат економічних наук, доцент,
Черкаський державний технологічний університет,
м. Черкаси (Україна)

ГЛОБАЛЬНІ РИЗИКИ ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ТА СТІЙКОСТІ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Анотація

У доповіді досліджено сутність і складові сучасних глобальних загроз на період 2026-2036 рр. Визначено ключові категорії ризиків, від гео економічної конфронтації та збройних конфліктів до екологічних криз і наслідків розвитку штучного інтелекту. Особливу увагу приділено взаємозалежності цих факторів, що можуть формувати ланцюгові реакції системної нестабільності у глобальному просторі та ускладнювати подолання криз зусиллями окремих держав. Обґрунтовано необхідність переходу від короткострокових політичних циклів до довгострокового стратегічного планування й міжнародної координації, як ключових умов забезпечення стійкості бізнесу та життєздатності людства в умовах глобальної нестабільності.

***Ключові слова:** глобальні ризики, гео економічна конфронтація, стратегічне планування, системна нестабільність, екологічна криза, штучний інтелект, транскордонні виклики, адаптивність бізнесу.*

Abstract

The research examines the nature and components of contemporary global threats for the period 2026–2036. It identifies key categories of risks, ranging from geoeconomic confrontation and armed conflicts to environmental crises and the implications of artificial intelligence development. Particular attention is paid to the interdependence of these factors, which can generate cascading effects of systemic instability in the global arena and hinder the ability of individual states to effectively address crises. The study substantiates the need to shift from short-term political cycles to long-term strategic planning and enhanced international coordination as essential conditions for ensuring the resilience of businesses and the long-term viability of humanity in an era of global instability.

Keywords: global risks, geoeconomic confrontation, strategic planning, systemic instability, environmental crisis, artificial intelligence, cross-border challenges, business adaptability.

Термін «глобальні проблеми» варто визначити як поєднання взаємозалежних чинників, які є реальними загрозами для існування людства, не визначають кордонів та потребують об'єднання зусиль світової спільноти для їх подолання. Актуальними у сьогоденні глобальними проблемами, що впливають на добробут мільярдів людей та мають транскордонний характер є: загрози безпеці та миру, включаючи економічну, енергетичну, екологічну кризи, продовольчу безпеку, демографічні зміни, соціальну нерівність, пандемії та інші виклики.

Метою доповіді є комплексний аналіз структури глобальних ризиків у короткостроковій та довгостроковій перспективах, а також виявлення причин складності їх подолання. Доповідь спрямована на обґрунтування пріоритетності системної адаптації держав та бізнес-структур до фундаментальних змін у світовій економіці та політиці, що дозволить мінімізувати негативні наслідки глобальних змін і сформуванню стійкої стратегії розвитку до 2036 року.

Складність аналізу глобальних проблем полягає в тому, що вони мають руйнівний характер та здатні незворотно змінювати соціальне і природне середовище. Масштаби таких викликів є настільки руйнівними, що подолати їх не в силі навіть найпотужніша країна. Тому, виникає потреба провадити спільні дії країн у подоланні глобальних загроз не зважаючи на розбіжності їх розвитку.

На щорічному зібранні Всесвітнього економічного форуму на початку 2026 р. було обговорено ключові глобальні загрози 2026 р. та визначено їх за категоріями: економічні; геополітичні; соціальні; екологічні; технологічні. У Звіті про глобальні ризики [1] зазначено оцінку глобальних загроз структуровану за трьома часовими межами.

1. Поточна ситуація аналізується в межах року (загрози зазначено в порядку зменшення їх впливу). Найбільш імовірні ризики 2026 р.: геоекономічне протистояння або геоекономічна конфронтація (санкції, тарифи, перевірка інвестицій); збройні конфлікти на державному рівні (вторгнення, громадянська війна, переворот, тероризм тощо); погодні катаклізми; соціальний дисбаланс; дезінформація; сповільнення економічного зростання (занепад); обмеження (порушення) прав людини; негативні наслідки застосування технологій штучного інтелекту; кібернетичні загрози; зростання нерівності; безробіття; концентрація технологій та стратегічних ресурсів; нестача природних

ресурсів; руйнування критичної інфраструктури; негативні наслідки від зміни екосистем планети; вимушена міграція.

Факти сьогодення вказують про те, що геоекономічна конфронтація перетворюється на основну світову тенденцію в якій держави дедалі частіше вдаються до торговельних бар'єрів, обмежень та санкцій щодо реалізації інвестиційних проєктів, намагаючись взяти під повний контроль критичні ланцюги постачань, сировину та передові технології. Таке протистояння вже давно вийшло за межі простої торгівлі, ставши невіддільним від питань національної безпеки та оборонних потужностей.

2. Середньострокові перспективи щодо глобальних викликів охоплюють найближчі два роки (2027-2028 рр.), до яких входять наступні: геоекономічна конфронтація; хибна (спотворена) інформація та дезінформація; соціальний дисбаланс; екстремальні погодні явища; збройні конфлікти на державному рівні; кібернетичні загрози; зростання нерівності; обмеження (порушення) прав людини або громадянських свобод; забруднення; вимушена міграція або переміщення (загрози зазначено в порядку зменшення їх впливу).

Аналіз середньострокових прогнозів на 2027–2028 рр. вказує на очевидний факт того, що світ вступає у фазу глибокої нестабільності, де основні загрози формуються від геоекономічного протистояння та збройних конфліктів до соціальної нерівності й поширення дезінформації і стають нерозривно пов'язаними. Такі загрози завдають суттєвого негативного впливу на фінансові та матеріальні резерви країн, що формує ланцюгову реакцію системної нестабільності коли кліматичні кризи та кіберзагрози лише посилюють наявну соціальну нестабільність і примусову міграцію. Ймовірно, для політичних інституцій та бізнесу цей період стане визначальним випробуванням на спроможність системи адаптуватися до кризових умов де стійкість та розвиток залежатимуть не від спроб вирішити кожену проблему окремо, а від здатності адаптуватися до цих глобальних змін у комплексі.

3. Для стратегічного планування виокремлено довгостроковий період – наступне десятиліття (2027-2036 рр.). Такий підхід дозволяє побачити як миттєві виклики, так і фундаментальні зміни, що формуватимуть наше майбутнє до середини 2030-х років: екстремальні погодні умови; втрата біорізноманіття та дисбаланс екосистем; зміни екосистем планети; спотворена інформація та дезінформація; несприятливі наслідки застосування технологій штучного інтернету; нестачу природних ресурсів; зростання нерівності; кібернетичні загрози; соціальний дисбаланс; забруднення територій.

У період 2027-2036 рр. стратегічне планування виходить за межі питань сталого зростання. В цей час центром уваги має бути адаптація

до фундаментальних змін та забезпечення життєздатності в умовах нових масштабних глобальних викликів, а саме: від кліматичних катастроф та виснаження ресурсів до непередбачуваних наслідків розвитку штучного інтелекту, які разом формують складну ситуацію в подальших періодах. Усвідомлення цих загроз у сьогоденні надає можливості підготуватися до нових реалій майбутнього, де успіх держав залежатиме від здатності вчасно розпізнати екологічні та технологічні ризики та трансформувати їх у системні рішення, що захистять як довкілля, так і суспільний добробут.

Глобальні загрози сучасності є складними процесами взаємопов'язаних викликів, які неможливо подолати зусиллями лише однієї країни чи короткостроковими політичними рішеннями. Аналіз Звіту-2026 наочно демонструє, що інерційність кліматичних змін, стрімкий розвиток штучного інтелекту та відсутність єдиного світового центру управління створюють ситуацію глибокої невизначеності. Головна складність полягає в необхідності знайти компроміс між економічним добробутом сьогодення та виживанням майбутніх поколінь. Саме тому єдиним шансом для людства залишається стратегічне планування на десятиліття вперед та добровільна координація дій усіх держав, попри будь-які політичні чи ідеологічні розбіжності.

Складність аналізу глобальних загроз полягає в тому, що їх неможливо розглядати просто як масштабні негаразди. Це надзвичайно заплутаний ланцюг взаємопов'язаних причин та наслідків, де зміна одного фактора неминуче викликає зміни у всіх інших сферах життя.

Головні причини, чому глобальні загрози важко досліджувати та розв'язувати:

1. Масштабність та інертність. Наслідки багатьох проблем, наприклад, кліматичні зміни або накопичення ядерних відходів проявляються через десятиліття. В даному випадку, людське світосприйняття та політичні цикли (3-5 років) погано пристосовані до планування на такі довгі періоди. Наприклад, політикам важко приймати рішення сьогодні, якщо їхній результат буде помітний лише наступним поколінням, що створює небезпечну пастку ігнорування довгострокових ризиків заради миттєвої вигоди.

2. Відсутність єдиного центру управління. Оскільки глобальні рішення залежать від участі різних держав, процес їхнього аналізу та ухвалення перетворюється на складний дипломатичний компроміс.

3. Комплексність та взаємозв'язок. Глобальні виклики взаємопов'язані між собою. Неможливо розв'язати одну проблему, не зачепивши інші. Наприклад, воєнні конфлікти миттєво руйнують налагоджену роботу підприємств, створюючи пряму економічну

загрозу, провокують масштабні міграційні хвилі, що стає гострим соціальним викликом. Окрім того, бойові дії завдають нищівної шкоди довкіллю, що лише поглиблює екологічну кризу та створює дефіцит життєво важливих ресурсів для майбутніх поколінь.

4. Висока динаміка та непередбачуваність. Сучасні виклики, зокрема стрімкий розвиток штучного інтелекту та високотехнологічні кіберзагрози, прогресують набагато швидше ніж ми встигаємо їх осмислити. Складність полягає в тому, що ці технології змінюються майже щодня, створюючи ситуацію повної невизначеності: ми бачимо їхні поточні переваги, але науково обґрунтувати та спрогнозувати їхні віддалені наслідки для суспільства чи безпеки наразі практично неможливо.

5. Суперечливість методів подолання загроз. Часто методи, що ефективно долають одну проблему, стають каталізатором для іншої. Наприклад, стрімка індустріалізація, яка рятує цілі регіони від бідності та створює робочі місця, зазвичай завдає нищівного удару по екології. Через це пошук збалансованих рішень перетворюється на надскладне рівняння з багатьма невідомими, де кожне рішення потребує болючих компромісів між миттєвим добробутом та майбутньою безпекою планети.

Отже, розуміння сучасних глобальних зрушень в політичних та економічних процесах у глобальному вимірі, сприяє прогнозуванню імовірних викликів та подальших тенденцій їх розвитку, впливу на діяльність бізнес-структур та підприємств. Вміння вчасно розпізнати приховані загрози та адаптувати стратегію до нових правил міжнародного оподаткування чи змін у зовнішній торгівлі дає підприємцю реальну перевагу. Такий аналітичний підхід сприяє уникненню або мінімізації поточних криз, впевненій побудові довгострокових планів, чим підсилює адаптивність та стійкість в сучасних умовах господарювання.

Список використаних джерел

Global Risks Report 2026. The World Economic Forum. Веб-сайт. URL: https://reports.weforum.org/docs/WEF_Global_Risks_Report_2026.pdf

World Economic Forum Annual Meeting 2026. The World Economic Forum. Веб-сайт. URL: <https://www.weforum.org/meetings/world-economic-forum-annual-meeting-2026/>